

Джоджо Мойєс — британська письменниця, володарка двох премій «Роман року», авторка бестселера № 1 *The New York Times* «До зустрічі з тобою». Історія кохання Лу Кларк принесла Мойєс номінацію на «Книгу року» від *Galaxy Book Awards* та була успішно екранізована.

Дві жінки, між якими — півстоліття... Кохання, що над ним не владний час.

Аристократка Дженніфер потрапила до жахливої автокатастрофи. Вона дивом уціліла. Доля зберегла їй життя, але забрала пам'ять. Молода жінка не може пригадати ані обставин аварії, ані чоловіка, ані рідних, ані... загадкового незнайомця, що його листи знайшла серед своїх речей. Від кожного рядка віє такою пристрастю, такою тугою, таким безмежним коханням, що серця завмирають у передчутті дива... Серце Дженніфер. Серце Еллі, яка у пошуках чужого кохання невпинно наближається до власного.

Елегійна... емоційна... по-справжньому захоплива казка Мойєс набирає сили в мінливому сьогоденні.

Publishers Weekly

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-2719-4

9 786171 227194

ДЖОДЖО МОЙЄС

Останній лист
від твого коханого

ДЖОДЖО МОЙЄС

Останній лист
від твого коханого

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

ДЖОДЖО
МОЙЕС

JOJO MOYES

*The Last Letter
from your Lover*

A NOVEL

ДЖОДЖО МОЙЄС

*Останній лист
від твоєї коханої*

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ**
2017 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111
ББК 84(4Вел)
М74

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Moyes J. The Last Letter from your Lover : A Novel / Jojo Moyes. —
London : Hodder & Stoughton, 2010. — 496 p.

Переклад з англійської *Тетяни Заволоко*

Дизайнер обкладинки *Наталія Острогорська*

ISBN 978-617-12-2719-4
ISBN 978-0-340-96162-9 (англ.)

- © Jojo's Mojo Ltd, 2010
- © Shutterstock.com / wave-breakmedia, Potstock, spaxiax, обкладинка, 2017
- © Неміро Ltd, видання українською мовою, 2017
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

Чарльзу, який одного разу залишив записку

З днем народження! Надсилаю також і подарунок. Сподіваюся, він тобі сподобається...

Сьогодні я особливо багато про тебе думаю... Сьогодні я зрозуміла, що хоч і люблю тебе, та не кохаю посправжньому. Я не відчуваю, що ти саме той єдиний, призначений мені долею. Однак, як би там не було, я сподіваюся, що тобі сподобається подарунок і що ти чудово відсвяткуєш свій день народження.

Жінка до чоловіка, у листі

Пролог

Пізнiше, цiлюю

Еллі Говорт розгледіла нарешті своїх друзів крізь натовп та почала продиратися до них у дальній куток пабу. Підійшовши до столика, вона кинула свою сумку біля стільця й дістала телефон. «О, а вони вже готові», — подумала Еллі. На столику стояли порожні пляшки, друзі чудно говорили, безглуздо розмахували руками та голосно сміялися.

— Ти спізнилася, — Нікі демонстративно подивилася на годинник і пригрозила Еллі пальцем. — Тільки не треба розповідати нам цих історій: «Я мусила дописати статтю».

— Я брала інтерв'ю в однієї дуже ображеної дружини члена парламенту. Ну, пробачте! Це для завтрашнього випуску, — говорить, виправдовуючись, Еллі та сідає на вільне місце. Вона наливає залишки вина собі в келих і кладе телефон у центр столика. — Пропоную обговорити чергове дратівливе слово. Сьогодні воно звучить як «пізнiше».

— «Пізнiше»?

— Ага, як спосіб дати зрозуміти, що розмову завершено. Як гадаєте, «пізнiше» — це завтра чи сьогодні? Чи це такі собі огидні підліткові відмазки, що насправді нічогосінько не означають?

Нікі поглянула на екран телефону.

— Тут написано «пізнiше» і ще «цiлюю». Це щось на кшталт «на добраніч». Мені здається, це означає «до завтра».

— Звісно ж, завтра, — приєднується до обговорення Корінн. — «Пізнiше» завжди означає «завтра». Або навіть «післязавтра», — трохи замислившись, додає вона.

— Доволі невимушене повідомлення.

— Невимушене?

— Ну, я могла б сказати щось подібне своєму поштареві.

— І поцілувала б його?

— Чому б ні? — хитро всміхнулася Нікі. — У мене доволі милий поштар.

Корінн уважно прочитала повідомлення ще раз.

— Мені здається, ти несправедливо його звинувачуєш, — промовила дівчина. — Може, він мав на увазі, що зайнятий і йому терміново потрібно бігти у справах.

— Звісно ж, до дружини, наприклад, — втрутився у розмову Дуглас, і Еллі застерезливо подивилася на нього.

— Що такого? — промовив він. — Тобі не здається, що ти вже пройшла той етап, коли потрібно розшифровувати прихований зміст повідомлень?

Еллі робить ковток вина і нахилиється над столом.

— Гаразд. Якщо ти збираєшся читати лекцію, мені потрібно ще випити.

— Мені здається, якщо ваші стосунки настільки близькі, щоб займатися сексом в офісі, ти можеш спокійно запитати, що він мав на увазі, коли писав це повідомлення. За чашкою кави, наприклад. Чи це настільки складно для тебе?

— А про що він іще писав? Тільки не кажи, що про секс у нього в офісі.

Еллі бере телефон і починає гортати повідомлення: «З дому телефонувати незручно. Наступного тижня буду в Дубліні, але точно ще не знаю коли. Пізніше. Цілую».

— Він залишає собі шлях для відступу, — говорить Дуглас.

— А може, він просто ще не знає...

— Тоді б він написав: «Зателефоную з Дубліна» або ще краще: «Придбав тобі квиток до Дубліна».

— А дружина його з ним їде?

— Він ніколи не бере її з собою. Це ж службове відрядження.

— Може, він бере з собою ще кого-небудь, — пробурмотів Дуглас, потягуючи пиво.

— Господи! Наскільки ж усе було простіше, коли чоловікам потрібно було телефонувати, щоб поговорити з жінками. — Нікі замислено підвела погляд угору. — Тоді принаймні можна було за голосом визначити ступінь його небажання з тобою розмовляти.

— Еге ж, — пирхнула Корінн. — І жінки годинами сиділи біля того телефону, чекаючи дзвінка.

— А скільки безсонних ночей...

— Постійно перевіряти, чи йде гудок...

— А тоді хутко кидати слухавку — раптом він телефонує якраз у цю мить.

Дівчата сміються, й Еллі розуміє, що вони мають рацію. І все ж таки якась маленька частинка її хоче, аби екран телефону засвітився від вхідного дзвінка. Але вона чудово розуміє, що цього не трапиться, адже вже пізно і «з дому незручно».

Дуглас пропонує провести Еллі додому. З їхньої компанії лише він знайшов собі другу половинку. Однак Єлена, його дівчина, — важлива персона у світі піар-технологій, і частенько затримується на роботі до десятої-одинадцятої вечора. Вона абсолютно не проти, що Дуглас іноді зустрічається зі своїми давніми подругами. Кілька разів він брав дівчину з собою, але їй було надзвичайно складно зрозуміти левову частку старих жартів та розповідей про спільних знайомих — і це не дивно, адже вони дружать уже більше п'ятнадцяти років. Тому вона не заперечує, аби Дуглас зустрічався з друзями без неї.

— То що, хлопче, як у тебе справи? — Еллі пхає його в бік, показуючи, що потрібно обійти візок із супермаркету, який хтось необачно залишив на тротуарі. — Знову мовчав увесь вечір. Чи я все прослухала?

— Нічого нового, — відповідає Дуглас і на мить запинається. — Хоча, ти знаєш, є дещо. Е-е-е... Єлена хоче дитину, — говорить він, засовуючи руки в кишені.

— Нічого собі! — здивовано дивиться на нього Еллі.

— І я теж цього хочу, — похапцем додає Дуглас. — Колись ми вже говорили з нею про це, але зараз вирішили, що немає сенсу чекати вдалого моменту, адже навряд чи він взагалі коли-небудь настане. То навіщо тягнути?

— Ти невиправний романтик.

— Я... ну, не знаю... Насправді я дуже щасливий. Єлені не доведеться кидати роботу — за дитиною доглядатиму я. Звісно, якщо все складеться вдало, сама розумієш...

— Ти справді цього хочеш? — запитує Еллі, намагаючись зберігати спокій.

— Так. Робота все одно не приносить мені жодного задоволення, і, чесно кажучи, вже давно. Єлена ж заробляє багато грошей. Мені здається, сидіти цілими днями з дитиною буде весело.

— Бути батьком — це не просто «сидіти цілими днями з дитиною», — промовила Еллі.

— Знаю-знаю. Під ноги дивися, — він обережно бере її під лікоть, щоб обійти калюжу. — Але я готовий до цього. Набридло вже щовечора просиджувати у барах. Я хочу перейти на наступний рівень. Це зовсім не значить, що мені не подобаються наші посиденьки, просто іноді я замислююсь над тим, чи не пора нам трохи... подорослішати, чи що.

— Тільки не це! — кричить Еллі, вхопившись за його рукав. — Ти перейшов на темний бік!

— Але ж я не ставлюся до роботи так, як ти. Для тебе це — все, правда ж?

— Майже все, — погоджується Еллі.

Вони проходять мовчки кілька кварталів, здалеку линуть звуки сирен, чутно грюкання дверцят машин та приглушений голос міста. Еллі подобається ця частина вечора, коли вона проводить час зі своїми друзями і може бодай ненадовго забути про ту невизначеність, яка пронизує решту її життя. Вона провела чудовий вечір у пабі, а тепер прямує до своєї затишної квартири. Вона здорова. У неї є кредитка з великим невикористаним лімітом, плани на вихідні, а ще, на відміну від решти компанії, у неї немає жодної сивої волосинки. Життя прекрасне.

— Ти коли-небудь думала про неї? — запитує Дуглас.

— Про кого?

— Про дружину Джона. Думаєш, вона знає?

Згадка про Джонову дружину розсіяла радість Еллі.

— Не знаю, — відповіла вона. І, не дочекавшись від Дугласа ніякої реакції, додала: — Я б точно здогадалася, якби була на її місці. Він говорить, діти для неї набагато важливіші. Іноді я навіть кажу собі, що вона може відчувати полегшення, що їй не потрібно турбуватися про нього. Я маю на увазі, їй не потрібно робити його щасливим.

— Ти видаєш бажане за дійсність.

— Можливо. Але, якщо чесно, то відповідь — ні. Я не думаю про неї і не почуваюся винною. Мені здається, якби у них все було добре, якби між ними був зв'язок, цього не сталося б.

— У вас, жінок, доволі дивне уявлення про чоловіків.

— Думаєш, з нею він щасливий? — Еллі пильно поглянула в очі Дугласу.

— Поняття не маю. Мені лише здається, якщо він спить з тобою, це зовсім не означає, що він нещасливий з нею.

Настрій Еллі поволі змінюється, і, ніби позначаючи цю зміну, вона відпускає руку Дугласа й поправляє свій шарф.

— Хочеш сказати, я погана? Чи він поганий?

Нарешті хтось сказав їй про це. І не хто-небудь, а Дуглас! Людина, яка взагалі не схильна засуджувати інших. Це до біса боляче.

— Я не думаю, що хтось із вас чинить погано. Просто у цій ситуації я думаю про Єлену і про те, як багато важитиме для неї наша дитина, і про те, що я міг би її зрадити лише тому, що увага, яка раніше належала мені, тепер належатиме нашому малюку...

— То ти все ж таки думаєш, що *він* чинить неправильно.

— Та ні... — хитає головою Дуглас, спиняється і дивляється у нічне небо, намагаючись ясніше сформулювати свою думку. — Мені здається, тобі варто бути обережнішою, Еллі. Ти постійно намагаєшся вгадати, що він має на увазі, чого він хоче. Це все дурниці. Ти лише марно гаєш час. Як на мене, все значно простіше. Ось дивись: ти комусь подобаєшся, тобі хтось подобається, ви починаєте зустрічатися, і все.

— Ти живеш у чудовому вигаданому світі, друже. Шкода, що реальність трохи інакша.

— Гаразд, давай змінимо тему. Не варто говорити про це після всього того, що ми сьогодні випили.

— Ні, стривай, — різко обірвала друга Еллі. — *Що у тверезого на думці, те у п'яного на язичі.* Гаразд, принаймні тепер я знаю, що ти про мене думаєш. Далі можеш не проводити, передавай вітання Єлені.

Останні два квартали до свого дому вона практично пробігає, не обертаючись, щоб поглянути на свого старого друга.

Редакція газети «Нейшн» переїжджає. Коробка за коробкою вирушають у нове приміщення зі скляними стінами на яскравій і жвавій набережній у східній частині міста. За останні кілька тижнів офіс ніби розчинився: там, де раніше були височезні гори прес-релізів, документів та архівних вирізок, стоять лише порожні столи з несподівано блискучими заламінованими поверхнями, залиті неблаганним світлом офісних ламп. Те, що відбувається, скидається на археологічні розкопки: зринають давно забуті статті, прапори з ювілеїв членів королівської родини, зім'яті армійські каски з далеких воєн та вставлені у рамки грамоти про перемоги у давно забутих змаганнях. Усюди розкидані мотки кабелів і знята з підлоги плитка, на стелі чорніють величезні дірки, що нагадують про візити пихатих інспекторів з охорони праці та інших установ із незмінними папками в руках. Відділ реклами, рубрика «Цілком таємно» та «Спорт» уже переїхали до «Компас-Кі». Відділ, який відповідає за вихід суботнього додатку, відділ бізнесу та особистих фінансів готуються до переїзду за кілька тижнів. Відділ нарисів, у якому працює Еллі, вирушить наступним, і останнім змінить адресу відділ новин. Переїзд планується провести дуже швидко, так, щоб суботній випуск вийшов зі старого офісу на Тернер-стрит, а новенький, у понеділок, ніби за порухом чарівної палички, — з нової адреси.

Приміщення, що було домом для газети впродовж майже ста років, більше не відповідає її вимогам (якою б непривабливою не була ця фраза). На думку керівництва газети, це приміщення не відображає динамічний та прозорий характер сучасного збору інформації. «Забгато потаємних кутків та працівників, які надто прикипіли до своїх місць», — роздратовано заявили керівники.

— Це слід відсвяткувати, — промовляє Мелісса, керівник відділу нарисів, посеред напівпорожнього офісу редактора.

На ній темно-червона шовкова сукня. На Еллі така річ здавалася б бабусиною нічною сорочкою; на Меліссі ж вона має вигляд такий, як треба, — як зразок високої моди.

— Відсвяткувати переїзд? — уточнює Еллі, кидаючи погляд на екран мобільного, який стоїть на беззвучному режимі. Тоді на інших журналістів, які мовчки сидять у кімнаті, втупившись у свої блокноти.

— Так, учора ввечері я розмовляла з одним із працівників бібліотеки. Він сказав, що в них зібралось багато старих документів, які ніхто не чіпав уже багато років. Я хочу, щоб у розділі для жінок з'явилася якась історія, якій, скажімо, вже п'ятдесят років. Я хочу, щоб це була стаття про те, як змінилося становище жінки, мода, професії. Дві реальні історії, такий собі комплексний аналіз того, як жилося жінкам тоді і тепер. — Мелісса відкриває папку та дістає кілька ксерокопій формату А3. Вона говорить спокійно, тоном людини, яка звикла до того, що її завжди слухають. — Ось, наприклад, з нашої колонки «Питання-відповідь»: *«Що мені робити? Як зробити так, щоб моя дружина красиво одягалася і слідувала за собою? Я заробляю £1500 на рік і моя кар'єра у галузі продажів тільки-но починає набирати обертів. Часто клієнти запрошують мене кудись разом з дружиною, але останнім часом я змушений їм відмовляти, тому що вона, чесно кажучи, вигляд має просто жахливий»*. — У кімнаті пробіг ледь чутний смішок. — *«Я намагався сказати їй про це якомога м'якше, проте вона говорить, що її зовсім не цікавлять ані мода, ані прикраси чи косметика. Чесно кажучи, вона зовсім не схожа на дружину успішного чоловіка, а мені б хотілося, щоб вона мала саме такий вигляд»*.

Одного разу Джон сказав Еллі, що після народження дітей його дружина припинила дбати про свою зовнішність. Але він одразу ж змінив тему і більше ніколи до неї не повертався, так, ніби це йому здавалося більшою зрадою, ніж той факт, що він спить з іншою жінкою. Еллі обурих цей його джентльменський вчинок щодо власної дружини, та водночас вона почала захоплюватися ним іще більше.

Однак його слова застрягли в її уяві, й Еллі вже виразно уявляла дружину Джона: неохайний брудний халат, дитина на руках і постійні звинувачення в усіх можливих недоліках. Еллі хотілося сказати, що з ним вона такою ніколи не стане.

— Можна взяти інтерв'ю у якоїсь сучасної жінки-психолога, яка відповідає на листи такого типу, — запропонував редактор суботнього випуску газети, схиляючись над ксерокопіями.

— Мені здається, у цьому немає потреби. Ось послухайте відповідь: *«Можливо, Ваша дружина ніколи не замислювалася над тим, що вона — манекен у вітрині Вашої кар'єри. Можливо, вона говорить собі, якщо, звісно, вона взагалі про це думає, що вона вже заміжня, її життя влаштоване, вона щаслива, то навіщо їй турбуватися про зовнішній вигляд?»*

— О, вічний спокій подружнього життя, — промовляє Дерек.

— *«Я не раз бачила, як закохані дівчата доволі швидко перетворюються на жінок, які байдикують у затишному сімейному гніздечку. Спочатку вони дуже кмітливі, героїчно борються із зайвими сантиметрами на талії, купують панчохи зі швом позаду й постійно виливають на себе літри парфумів. Тоді якийсь чоловік говорить: “Я кохаю тебе”, і тут, бац, розкішна красуня миттєво перетворюється на посудомийку. Щасливу посудомийку».*

На якусь мить кімната наповнилась ввічливим, схвальним сміхом.

— А що оберете ви, дівчата? Героїчно боротися із зайвими сантиметрами чи стати щасливою посудомийкою?

— Здається, нещодавно я бачив фільм з такою назвою, — говорить Дерек і одразу ж замовкає, бо після його репліки у кімнаті настає мертва тиша.

— Нам є над чим попрацювати, — говорить Мелісса, стукаючи пальцем по папці. — Еллі, порийся сьогодні в архіві по обіді. Можливо, знайдеш іще щось. Нас цікавлять історії п'ятдесяти-сорокарічної давнини. Сто років — це занадто багато. Головний редактор хоче, аби ми висвітлили наш переїзд так, щоб він захопив читачів.

— Мені доведеться працювати в архіві?

— А що, якісь проблеми?

Ні, жодних проблем, якщо вам до вподоби сидіти у темних підвалах, наповнених запліснявілими газетами, що їх охороняють ненормальні чоловіки зі сталінським світоглядом, які, очевидно, не бачили денного світла вже тридцять років.

— Ні, жодних проблем, — відповіла бадьоро Еллі. — Я впевнена, що знайду щось цікаве.

— Якщо хочеш, візьми собі помічників. У відділі моди, кажуть, є кілька.

Еллі навіть не помітила, з якою зловтіхою її редакторка промовляє останню фразу, пригадуючи, як вона нещодавно розправилася з черговими вискочками, що прагнули стати новими Аннами Вінтур¹. Не помічає, бо зараз вона думає про одне: «Дідько! У підвалі немає мережі».

— До речі, Еллі, а де ти пропадала сьогодні вранці?

— Що?

— Сьогодні вранці. Я хотіла, щоб ти переписала ту статтю про дітей та важкі втрати. Але ніхто не знав, де ти є.

— Я брала інтерв'ю.

— У кого? — запитує з усмішкою Мелісса, однак Еллі, спеціаліст із мови тіла, розуміє, що це скоріше хижий вищир.

— В одного адвоката. Інсайдера. Хотіла зібрати інформацію про випадки сексизму в парламенті, — відповідає Еллі й одразу ж шкодує про сказане.

— Сексизм у діловому світі. Теж мені новина. Сподіваюся, це було твоє останнє спізнення. Займайся сумнівними інтерв'ю у вільний час. Зрозуміло?

— Зрозуміло.

— Чудово. Мені потрібна стаття на розворот для першого випуску з «Компас-Кі». Щось на кшталт *plus ça change*², — говорить Мелісса, записуючи щось у свій блокнот зі шкіряною обкладинкою. — Сфера діяльності, оголошення, листи читачів... Принось наприкінці дня усе, що знайдеш, тоді вже вирішимо.

¹ Головний редактор американського видання журналу *Vogue* з 1988 року. — Тут і далі примітки перекладача, крім окремо зазначених.

² Багато чого змінилося.

— Зрозуміло, — говорить Еллі з сяючою усмішкою, прямуючи разом з іншими працівниками до виходу.

«Провела сьогодні день у сучасному варіанті чистилища, — пише вона, роблячи паузу, аби ковтнути вина. — Архів газети. Тобі пощастило, що свої історії ти створюєш сам».

Він написав відповідь у чаті на хотмейлі, де зареєстрований під ніком «Писака», — і лише їм двом зрозуміло, що тут такого смішного. Вона залазить у крісло, підгинаючи ноги, і чекає, коли комп'ютер видасть характерний звук про те, що їй прийшла відповідь.

«О, та ти просто не розумієш усієї краси архівів! Я от шалено їх люблю, — висвітлюєся на екрані. — Нагадай мені, коли ми знову вирішимо розважитися, відвести тебе у Національну бібліотеку публіцистики».

Еллі всміхається.

«А ти знаєш, як зацікавити дівчину».

«Намагаюся щосили».

«Єдиний людиноподібний бібліотекар дав мені цілий стос паперів. Мушу сказати — не найкраще читиво на ніч».

Побоюючись, що остання фраза звучатиме із сарказмом, вона додає смайлик і одразу ж про це шкодує, пригадуючи, що недавно він написав есе для «Літературного огляду», в якому йшлося про те, що смайлики яскраво виражають бідність сучасного спілкування.

«Це був іронічний смайлик», — додає вона і схвильовано затуляє рота рукою, чекаючи на відповідь.

«Зачекай. Мені хтось телефонує».

Монітор завмер.

Хтось телефонує? Його дружина? Він зараз у готельному номері в Дубліні. Сказав їй, що з нього видно море.

«Тобі б сподобалось».

Ну, і що вона мусить на це відповісти?

«То візьми мене з собою наступного разу?» Занадто наполегливо. «Думаєш, сподобалось би?» Відгонить сарказмом. «Мабуть», — нарешті пише вона і тяжко нечутно зітхає.

Вона сама в усьому винна, друзі її попереджали. І, як не дивно, цього разу вона з ними цілком згодна.

Вони познайомились на книжковому фестивалі, який проходив у Саффолку. Її відправили туди взяти інтерв'ю в одного популярного письменника, який заробив цілий статок на трилерах після того, як покинув спроби опублікувати щось більш серйозне. Автором був Джон Армор. Головний герой його книг — Ден Гобсон — майже мультяшний персонаж, який поєднує в собі старомодні уявлення про мужність. Інтерв'ю було заплановане на обід, і, правду кажучи, вона очікувала, що він почне незграбно захищати подібного стибу літературу, можливо, навіть нарікати-ме на видавничу індустрію — загалом поводитиметься, як усі інші письменники-зануди. Вона очікувала побачити чергового товстуна середнього віку, який від'їв черевце за письмовим столом. Натомість на неї чекав стрункий високий чоловік, чиє засмагле обличчя з веснянками нагадувало їй мудрих фермерів Південної Африки. Він виявився веселим і чарівним хлопцем зі здоровою часткою самокритики та вмінням слухати інших. Складалося враження, що це він бере у неї інтерв'ю: розпитав її про те, як вона живе, тоді поділився своїм баченням теорії походження мови і розповів, що, на його думку, спілкування між людьми поступово перетворюється на жалюгідне та огидне дійство.

Коли принесли каву, Еллі збагнула, що не відкривала записника вже хвилин сорок.

Вони вийшли з ресторану й попрямували назад на літературний фестиваль. Був майже кінець року, зимове сонце ховалося за невеличкими будинками, а галасливі вулиці поволі затихали у передчутті Нового року. Еллі забагато випила, її слова злетіли з вуст іще до того, як вона встигла подумати, чи варто взагалі про це говорити. Їй просто не хотілося йти з ресторану.

— Хіба вам не подобається, як вони звучать? — сказала вона.

— Що саме?

— Мови. Іспанська чи італійська, приміром. Ось чому я люблю італійську оперу і терпіти не можу німецьку. Усі ці грубі гортанні звуки!

Він нічого не відповів, тому Еллі почала нервувати.

— Знаю, це може прозвучати старомодно, але мені подобається Пучіні, — промовила вона затинаючись. — Мені подобаються ці емоції, подобається, як звучить це лунке «р-р-р», чітке стакато слів...

Еллі замовкла, розуміючи, наскільки до смішного претензійно вона говорить.

Джон зупинився, пильно глянув на вулицю, що залишилась позаду них, і повернувся до неї.

— Мені не подобається опера, — викрично сказав він і подивився Еллі прямисінько в очі, так, ніби це було якесь змагання.

«О Господи», — подумала Еллі і відчула, як у неї засмоктало під ложечкою.

Вони простояли мовчки, дивлячись одне на одного, майже хвилину, а тоді він уперше звернувся до неї на ім'я:

— Еллі, слухай, мені потрібно забрати дещо з готелю перед тим, як повертатися на фестиваль. Хочеш, можеш піти зі мною.

Вони накинулись одне на одного ще до того, як він зачинив двері спальні: тіла сплелися, губи жадали поцілунків, руки стрімко зривали одяг, ніби виконували якийсь шалений танок.

Пізніше, пригадуючи все це, вона дивувалася зі своєї поведінки, здавалося, на неї найшло тимчасове затьмарення розуму. Вона прокручувала те, що сталося, у себе в голові тисячі разів, однак поступово почала забувати щось важливе, емоції, які тоді її переповнювали. Натомість залишилися тільки якісь уривки: її абсолютно невідповідна ситуації повсякденна білизна, яку вони поспіхом кинули на прасувальну дошку; їхній майже божевільний сміх, коли вони валялися на підлозі, загорнуті у кольорову синтетичну готельну ковдру; його радісний і абсолютно безглуздий вигляд, коли він віддавав ключі адміністратору готелю.

Він зателефонував через два дні, коли легке розчарування змінило ейфорію від того, що сталося.

— Знаєш, я одружений, — сказав він. — Ти, мабуть, читала про це у статтях.

— Я прочитала про тебе все, що знайшла в «Google», — ледь чутно промовила вона.

— Раніше я ніколи... ніколи не зраджував дружину. І досі не можу зрозуміти, як це могло статися.

— Гадаю, у всьому винен пиріг, — спробувала пожартувати вона.

— Що ж ти зі мною робиш, Еллі Говорт? За останні сорок вісім годин я не зміг написати жодного слова, — він зробив паузу. — Через тебе я забуваю, що хочу сказати.

«Мені кінець», — подумала Еллі. Вона зрозуміла це ще в ту мить, коли відчула важкість його тіла і тепло його губ. І незважаючи на все, що вона колись казала своїм друзям про одружених чоловіків, незважаючи на всі свої переконання, достатньо було лише, щоб він зробив маленький крок назустріч, і вона пропала.

І ось, рік потому, вона так і не може знайти себе, зрештою, вона навіть не починала цього робити.

Він з'явився онлайн майже за сорок п'ять хвилин. За цей час вона встигла відійти від комп'ютера, налити собі ще випити, безцільно поблукати квартирою, порозглядати себе у дзеркало у ванній кімнаті, позбирати розкидані шкарпетки та запхати їх у кошик для брудної білизни. Вона почула характерний дзвіночок — прийшло нове повідомлення — і знову вместилися в кріслі перед монітором.

«Вибач. Не думав, що буду так довго. Сподіваюся, завтра поговоримо».

Він просив її не телефонувати на мобільний. Роздруківки дзвінків зазвичай детально розписані.

«Ти зараз у готелі? — швидко друкує вона. — Я можу зателефонувати в номер».

Справжня розмова з ним була розкішшю, така нагода випадала не так уже й часто. Господи, їй лише потрібно почути його голос.

«Мені час їхати на прийом, красуне. Вибач, уже запізнююсь. Пізніше, цілую».

І зник...

Еллі сидить, втупивши очі у порожній екран. Зараз він вийде з номера, пройде через фойє готелю, зачарує всіх адміністраторів своєю усмішкою, вийде на вулицю та сяде в авто, яке для нього замовили організатори фестивалю. Ввечері він проголосить неперевершену промову, а тоді розважатиме тих, кому пощастить сидіти поряд з ним за одним столом, і злегка замислено дивитиметься у далечінь. Він житиме справжнім життям, а вона, здається, поставила своє на паузу.

Що, чорт забирай, вона робить?

— Що, чорт забирай, я роблю? — промовляє вона вголос, вимикаючи вікно чату.

Вона падає на величезне, порожнє ліжко й дивиться на стелю спальні, стогнучи від безсилля. Вона не може зателефонувати друзям: уже сотні разів говорила з ними на цю тему і завжди отримувала ту саму реакцію. Зрештою, це не дивно, як іще їм реагувати? Слова дуже боляче штрикнули її, але в подібній ситуації вона теж сказала б те саме.

Еллі сідає на диван і вмикає телевізор. Тоді вона помічає стос паперів, бере його до рук і згадує про ненависне завдання Мелісси. Вона розбирає архівні матеріали, що більше нагадують суцільний хаос, так, здається, їх назвав бібліотекар, жодних дат чи рубрик. «Я не встигаю перебрати усі папери. Знаєш, скільки їх нам надходить?!» Це був єдиний бібліотекар, молодший за п'ятдесят. На мить вона замислилась, чому раніше його ніколи не бачила.

— Подивимося, чи може тобі стати у пригоді щось із цього, — сказав він, а тоді нахилився ближче і змовницьким тоном прошепотів: — Усе непотрібне можеш викинути, тільки не кажи про це своєму керівнику. Просто у нас зовсім немає часу розбиратися з усіма цими купами паперу.

Зовсім скоро вона починає його розуміти: кілька відгуків на театральні постановки, список пасажирів круїзного лайнера, якісь меню вечер, у яких брали участь газетні зірки. Вона швидко їх проглядає, зиркаючи час від часу в телевізор. Навряд чи щось із цього зможе зацікавити Меліссу.

Еллі гортає пошарпану папку, у якій, здається, містяться якісь медичні записи. Усюди мова йде про захворювання легенів.

Щось про шахти. Вона вже збирається викинути цю папку в смітник, аж раптом її увагу привертає клаптик блакитного паперу. Вона дістає його великим та вказівним пальцями і розуміє, що це конверт з адресою. В середині лежить лист, датований четвертим жовтня 1960 року.

Моя найрідніша і єдина!

Я говорив серйозно. Я зрозумів, що є лише один вихід: один з нас мусить зробити рішучий крок.

Я не такий сильний, як ти. Коли ми вперше зустрілися, мені здалося, що ти тендітне створіння, яке я повинен захищати. Але тепер розумію: усе зовсім не так. Ти сильна, ти зможеш продовжувати жити, знаючи, що справжнє кохання існує, але для нас воно неможливе.

Прошу, не засуджуй мене за мою слабкість. Для мене єдиний спосіб пережити це — поїхати туди, де ми ніколи не зустрінемося, де мене не переслідуватимуть думки про те, що я можу побачити тебе поряд з ним. Мені потрібно опинитися там, де саме життя змушуватиме мене забути тебе, проганяючи думки про тебе хвилина за хвилиною, година за годиною. Тут цього ніколи не буде.

Я прийняв цю пропозицію щодо роботи. У п'ятницю ввечері о 7.15 я буду стояти на четвертій платформі на вокзалі Паддінгтон, і ніщо у цілому світі не зробить мене щасливішим, ніж якщо ти знайдеш у собі сміливість поїхати зі мною.

Якщо ти не прийдеш, я зрозумію, що, незважаючи на всі наші почуття одне до одного, їх усе ж таки недостатньо. Я не звинувачуватиму тебе, рідненька. Знаю, останні тижні були для тебе нестерпними, і я чудово розумію, що ти відчуваєш. Я ненавиджу себе за те, що став причиною твого нещастя.

Чекатиму на тебе на платформі з 6.45. Знай, що моє серце і надія у твоїх руках.

Твій Б.

Еллі перечитує листа вдруге і несподівано відчуває, як її очі наповнюються слізьми. Вона не може відвести погляд від ве-

ликих, округлих літер. Щирість цих слів пробивається до неї після сорокарічного перебування у забутті. Вона крутить конверт у руках, шукаючи бодай якусь зачіпку. Одержувач — абонентська скринька № 13 у Лондоні. «Що ж ти зробила, скринько № 13?» — запитала вона подумки.

Тоді Еллі підводиться, обережно кладе листа в конверт і йде до комп'ютера. Вона відкриває пошту і тисне «Оновити». Нових повідомлень немає. Останнє було о сьомій сорок п'ять:

«Мені час їхати на прийом, красуне. Вибач, уже запізнююсь. Пізніше, цілую».

Частина перша

1

1960 рік

Для мене єдиний спосіб пережити це — поїхати туди, де ми ніколи не зустрінемось, де мене не переслідуватимуть думки про те, що я можу побачити тебе поряд з ним. Мені потрібно опинитися там, де саме життя змушуватиме мене забути тебе, проганяючи думки про тебе хвилиною за хвилиною, година за годиною. Тут цього ніколи не буде.

Я прийняв цю пропозицію щодо роботи. У п'ятницю ввечері о 7.15 я буду стояти на четвертій платформі на вокзалі Паддінгтон, і ніщо у цілому світі не зробить мене щасливішим, ніж якщо ти знайдеш у собі сміливість і поїдеш зі мною.

Чоловік до жінки, у листі

— Вона прокидається.
У кімнаті почувся шурхіт, заскрипів стілець, хтось різко розсунув фіранки. Два голоси пошепки перемовлялися між собою.

— Я покличу пана Гаргрівза.

Настала тиша, і тут вона почала розрізняти інший рівень звуків — ледь чутні голоси десь удалині, шум автомобіля, який проїжджає мимо. Дивно, але все це, здавалося, лине звідкись ізнизу. Вона лежала, вбираючи у себе ці звуки, дозволяючи їм набувати чіткості, з'являтися у свідомості й знову зникати, і поступово пригадувала кожен із них.

Аж раптом вона відчула біль. Він продирався зсередини, ніби піднімаючись по сходинках: спочатку рука — гострий,

пекучий біль від ліктя до плеча, тоді голова — тупа, неблаганна пульсація. Її тіло нило так, ніби вона...

Ніби вона?..

— Лікар зайде за кілька хвилин. Просив зачинити жалюзі.

У роті пересохло, вона стисла губи, болісно намагаючись ковтнути. Вона хотіла попросити води, але не могла вимовити жодного звуку. Тоді жінка ледь розплющила очі й побачила поряд зі своїм ліжком дві нечіткі фігури. Щоразу, як їй здавалося, що вона їх от-от упізнає, вони починали рухатися, і картинка знову розпливалася. Блакитні. *Вони були блакитними.*

— Знаєш, кого до нас щойно привезли?

— Дівчину Едді Кокрейна, — пошепки сказав другий голос. — Ту, що вижила в автокатастрофі. Колись вона писала для нього пісні. Тепер хіба що в присвяту йому напише.

— Все одно вона не досягне його рівня, б'юся об заклад.

— З самого ранку тут натовпи журналістів. Старша сестра вже з ніг валиться.

Вона ніяк не могла зрозуміти, про що вони говорять. Головний біль наростав, стаючи все сильнішим, їй залишалось лише заплющити очі й чекати, хто ж відступить першим — вона чи біль. Раптом її огорнуло біле сяйво. Вона тихо зітхнула й з удачністю занурилась в обійми забуття.

— Ти вже прокинулася, дорогенька? До тебе прийшли.

Над нею промайнув сонячний зайчик — невловимий промінчик, який метнувся спершу в один бік, а тоді в другий. Несподівано вона пригадала свій перший наручний годинник, те, як вона підставляла скельце до сонячних променів, пускаючи зайчиків на стелі дитячої кімнати — туди-сюди, туди-сюди, — та дражнила свого песика, який з гучним гавканням намагався їх упіймати.

Знову з'явилася блакитна фігура. Вона бачила, як та рухається і шарудить поряд. А тоді чиясь рука торкнулася її зап'ястка, і вона закричала від несподіваного спалаху болю.

— Прошу, обережніше з того боку, сестро, — докірливо сказав голос. — Вона все відчуває.

— Перепрошую, пане Гаргрівз.

— На руці потрібно буде робити ще одну операцію. Ми наклали шви у декількох місцях, але цього не досить.

Біля ліжка з'явилася темна фігура. Жінка намагалася зосередитися на її обрисах, але та ніяк не хотіла робитися чіткішою, як, власне, і блакитні фігури. Тож, знесилившись, вона заплющила очі знову.

— Можете посидіти тут, якщо хочете. Поговоріть з нею, вона вас почує.

— Як вона... загалом чувається?

— Боюся, залишиться кілька рубців. Особливо на руці. До того ж вона сильно вдарилася головою, тому, можливо, їй потрібно буде трохи часу, аби повністю відновитися. Однак, беручи до уваги серйозність аварії, можна вважати, що вона народилася в сорочці.

У палаті запала напружена тиша.

— Гаразд, — сказав у відповідь другий голос.

Хтось поставив на столик біля її ліжка миску з фруктами. Вона знову відкрила очі, спробувавши затримати погляд на фруктах, фокусуючись на їхній формі та кольорі, доки не зрозуміла — перед нею лежить виноград. «Виноград», — сказала вона подумки. Вона знову і знову повторювала у своїй голові це слово — «*виноград*». Воно здавалося їй важливим, воно ніби пов'язувало її з цією новою реальністю.

Проте миску прибрали так само швидко, як і принесли, її затулила темна синя маса, яка сіла поряд на ліжку. Фігура наблизилась, і дівчина відчула легкий запах тютюну. Голос обережно і навіть дещо збентежено запитав:

— Дженніфер? Дженніфер? Ти мене чуєш? — він був доволі гучним і нав'язливим. — Дженні, люба, це я.

«Цікаво, я зможу ще раз поглянути на виноград?» — подумала вона. Це здавалось їй вкрай важливим — ще бодай раз побачити стиглий, фіолетовий, пружний, такий знайомий виноград.

— Ви впевнені, що вона мене чує?

— Звісно, чує, однак, гадаю, що зараз спілкування занадто її виснажує.

Після цього голоси в палаті почали щось нерозбірливо бурмотіти. А може, вона просто втомилася зосереджувати на них свою увагу. Вона нічого не могла розібрати.

— Чи не могли б ви... — прошепотіла вона.

— Але ж її мозок не пошкоджено? Після аварії? Ви впевнені, що не буде жодних... ну... подальших наслідків?

— Як я вам уже казав, вона доволі сильно вдарилася головою, але з медичного погляду хвилюватися немає причин, — промовив голос, перебираючи якісь папери. — Кістки черепа цілі. Набряку немає. Хоча наслідки таких травм доволі непередбачувані, і пацієнти по-різному на них реагують. Тож вам варто бути трохи...

— Прошу... — ледь чутно прошепотіла вона.

— Пане Гаргрівз, мені здається, вона намагається нам щось сказати.

— ...хочу бачити...

Перед нею з'явилося обличчя.

— Так?

— ...хочу бачити...

«Дайте мені подивитися на виноград», — благала вона беззвучно.

«Я лише хочу знову його побачити».

— Вона хоче побачити свого чоловіка! — випроставшись, радісно заявила медсестра. — Мені здається, вона хоче побачити свого чоловіка.

У палаті знову запала тиша, а тоді якийсь чоловік нахилився до неї.

— Я тут, люба. Усе... усе буде добре.

Фігура зникла, і вона почула, як один з чоловіків поплескав другого по спині.

— Ось бачите? Їй уже трохи краще. Усьому свій час, еге ж? Сестро, попросіть старшу медсестру приготувати хворій вечерю. Нічого важкого. Лише легка їжа, яку легко ковтати... І ще, принесіть нам заодно чаю.

Вона чула, як віддаляються чийсь кроки, і хтось усе ще продовжував розмовляти біля її ліжка. Перш ніж знову заснути, вона встигла подумати: «У мене є чоловік?»

Пізніше їй розповіли, скільки часу вона провела у лікарні, і вона просто не могла в це повірити. Час став фрагментованим та

некерованим, години хаотично з'являлись і зникали, зливаючись у незрозумілі уривки. Сніданок у вівторок і одразу ж обід у середу. Їй казали, що вона проспала вісімнадцять годин, і в цих словах чулися нотки докору, так, ніби не приходить до тям впродовж такого тривалого часу — це немислима неповага з її боку. А тоді знову наставала п'ятниця.

Іноді вона прокидалася в темряві, притискаючись щокою до накрохмаленої білої подушки, і спостерігала за спокійним життям у нічній лікарні. З коридору долинали звуки м'яких кроків медсестер та уривки їхніх розмов з пацієнтками. Медсестри дозволяли їй дивитися вечорами телевізор. Зважаючи на те що її чоловік сплачував усі послуги лікарні, вона могла отримати все, чого забажає. Але натомість вона ввічливо відмовлялася: безладний потік інформації і так її втомлював, не вистачало ще цієї балаканини від ящика у кутку.

Поступово час, коли вона не спала, тривав довше, і вона вже розпізнавала обличчя інших пацієнток лікарні. У палаті праворуч лежала пані похилого віку, з чорним, як смола, волоссям, елегантно зібраним у тугу залаковану гульку на потилиці. На її обличчі, здавалося, застиг вираз легкого здивованого розчарування. Очевидно, колись вона знімалася в кіно і тепер намагалася розповісти про це кожній новій медсестрі, яка заходила в її палату. Вона говорила так, ніби роздавала всім команди, її майже ніхто не провідував. У палаті навпроти лежала пухкенька молода жіночка, яка щоранку тихо плакала в подушку. Щовечора, на годину, якась сувора пані похилого віку, очевидно гувернантка, приводила до неї дітей. Двоє хлопчиків намагалися залізти у ліжко до хворої, постійно її смикали, доки гувернантка не наказувала їм заспокоїтись, лякаючи малих тим, що так вони можуть покалічити свою матір.

Медсестри розповіли їй, як звати решту пацієнток, і назвали свої імена, проте вона не змогла їх запам'ятати. Їй здавалося, цим вона їх дуже розчарувала.

Її «чоловік», як усі його називали, заходив до неї ввечері у своєму добре припасованому костюмі з темно-синьої чи сірої саржі; він недбало цілував її у щоку і завжди сідав у ногах ліжка. Він люб'язно розпитував у неї, чи смачно її годують та чи не

потрібно їй ще чого-небудь. Іноді він міг просто мовчки читати газету, сидючи поряд у кріслі.

Він виявився доволі привабливим чоловіком, старшим за неї років на десять, з високим лобом і серйозним поглядом з-під важких повік. У глибині душі вона розуміла, що він і є тим, за кого себе видає, що вона його дружина, але щоразу була спантеличена тим, що нічого до нього не відчуває, а всі ж так очікували від неї іншої реакції. Іноді вона пильно дивилася на нього, коли його погляд зосереджувався на чомусь іншому, намагаючись знайти хоч щось знайоме в його обличчі; а іноді прокидалася й помічала, що він сидить поряд з її ліжком, опустивши газету, й уважно розглядає її, ніби також намагається знайти знайомі риси.

Щодня до неї приходив її лікар, пан Гаргрівз, дивився у записи медичної карти, запитував, чи може вона сказати, який сьогодні день, котра година та як її звуть. Поступово вона почала правильно відповідати на ці запитання. Вона навіть змогла пригадати, що прем'єр-міністром був Макміллан, також згадала, скільки їй років — двадцять сім. Але вона все ще боролася з газетними статтями, у яких ішлося про події, що відбулися до аварії. «На все свій час, — казав лікар, гладячи її руку. — Не треба поспішати, у вас все вийде».

Також до неї часто проходила мати і приносила невеликі гостинці: мило, шампунь з приємним ароматом, журнали, ніби намагаючись нагадати їй, якою вона була. «Дженні, рідненька, ми так хвилювалися», — говорила вона, торкаючись прохолодною рукою доньчиного лоба. Дженніфер подобалось це відчуття — незнайоме, але приємне. Іноді мати починала про щось її розпитувати, а тоді раптово затихала, щось бурмочучи. «Мені не варто втомлювати тебе запитаннями, люба. Лікар каже, з часом пам'ять повернеться і ти все пригадаєш. Так що не хвилюйся».

«Я й не хвилююся», — хотілося сказати матері. Вона почувалася доволі затишно і спокійно у цьому маленькому світі. Просто її трохи засмучувало те, що вона ніяк не могла стати такою, якою всі хотіли її бачити. Від цього її думки ще більше плуталися, тому Дженніфер знову засинала.

Нарешті лікар повідомив, що скоро її выпишуть додому. Був морозний зимовий ранок, сліди диму перетинали яскраво-блакитне небо над столицею, так, ніби його накрила химерна павутина. На той час Дженніфер уже самостійно пересувалася територією лікарні, обмінювалась журналами з іншими пацієнтками, які про щось гомоніли з медсестрами, та іноді слухала радіо, якщо, звісно, в неї був хороший настрій. Їй зробили другу операцію на руці, і лікарі казали, що вона добре загоюється, хоча будь-який дотик до довгого червоного шраму на місці, куди вставили пластину, змушував жінку кривитися від болю, тому вона намагалася носити одяг з довгими рукавами. Їй перевірили зір і слух, які вже прийшли до норми, шкіра загоїлася від сотень дрібних подряпин від розбитого скла. Синці зійшли, зламане ребро і ключиця добре зрослися, тож тепер вона могла спати у будь-якій позі, не відчуваючи при цьому болю.

Усі їй казали, що вона нарешті стала «собою», так ніби від того, що вони постійно це повторюватимуть, вона зрозуміє, що вони мають на увазі, і все пригадає. Мати годинами сиділа у її палаті, гортаючи товстезні альбоми з чорно-білими світлинами, намагаючись показати Дженніфер її колишнє життя.

Мати розказала, що Дженніфер вийшла заміж чотири роки тому, а тоді тихо додала, що дітей у них поки немає (судячи з усього, це трохи всіх розчарувало). Також вона розповіла, що дівчина мешкає у красивому маєтку в престижній частині Лондона, у неї є домогосподарка та водій, і що, мабуть, багато юних леді віддали б усе, аби отримати бодай половину того, що є у неї. Її чоловік — не остання людина у бізнесі, займається шахтами, а тому нечасто буває вдома, проте він настільки їй відданий, що після того, як вона потрапила в аварію, відклав кілька *дуже важливих* відряджень. Персонал лікарні відгукується про її чоловіка з такою повагою, що, очевидно, він дійсно дуже важлива людина, тому вона й могла розраховувати на таке ставлення, хоча їй це здавалося повним абсурдом.

Ніхто не розповідав їй про те, як саме вона опинилась у лікарні, хоча одного разу їй вдалося нишком глянути в записи лікаря і прочитати, що вона потрапила в автокатастрофу. Дженніфер

намагалася дізнатися у матері бодай якісь подробиці, але та лише червоніла як рак, клала свою пухкеньку невелику руку на голову доньки і казала, що «їй не варто про це згадувати, адже це було так... жакливо». Її очі наповнювалися слізьми, і Дженніфер, не бажаючи засмучувати матір, швидко змінювала тему розмови.

Якось до Дженніфер з іншого крила лікарні прийшла балакуча дівчина з яскраво-рудим волоссям, щоб підстригти її та зробити укладку. Вона пообіцяла, що з новою зачіскою Дженніфер почуватиметься набагато краще. Невелику ділянку волосся на потилиці довелося зголоти, коли дівчині накладали шви, але перукарка її запевнила, що вона вмє майстерно приховувати такі неприємності.

Трохи більше ніж за годину перукарка розвернула Дженніфер до дзеркала. Вона поглянула на своє відображення: на неї дивилася доволі-таки симпатична жінка. Синці ще не зовсім зійшли, шкіра була блідою, але загалом її обличчя було досить милим на вигляд. «Мое обличчя», — виправила себе Дженніфер.

— А у вас є косметика? — запитала перукарка. — Я б могла зробити вам макіяж. Адже ваша рука ще, мабуть, болить. Трохи помади робить яскравішим будь-яке обличчя. Ну, і ще трохи пудри.

Дженніфер дивилася у дзеркало, не відводячи погляду.

— Гадаєте, варто?

— Звісно ж! Та ви справжня красуня! Можу зробити вам легкий макіяж, щоб щічки трохи засяяли. Зачекайте хвилинку, збігаю вниз по косметичку. У мене є нові неймовірні відтінки з Парижа, вам ідеально пасуватиме помада від Шарля Рітца.

— Ну ось, ви просто чарівні! Приємно бачити леді з макіяжем. Зразу розумієш, що вона на висоті, — вигукнув пан Гаргрівз під час обходу. — Вже готові їхати додому?

— Так, звичайно, — ввічливо відповіла вона. Дженніфер не знала, як переконати лікаря в тому, що вона не має жодного уявлення про те, який цей «дім».

Певний час лікар вивчав її обличчя, помітив, мабуть, невпевненість у її голосі. Тоді сів біля неї на ліжко й поклав руку на плече.

— Я розумію, ви трохи збентежені, ще не зовсім прийшли до тями, але не переймайтесь тим, що багато речей залишаються для вас незрозумілими. Черепно-мозкові травми часто викликають амнезію. Вас оточують турботливі люди, і я впевнений, як тільки ви потрапите у знайоме середовище, почнете займатися звичними справами, спілкуватиметеся з друзями, ходитимете по магазинах, то зовсім скоро зрозумієте, що все стає на свої місця.

Дівчина слухняно кивнула. Вона досить швидко зрозуміла, що людей тішить, коли вона з ними погоджується.

— Зайдете до мене за тиждень. Потрібно подивитися, як загоюватиметься ваша рука. Також для повного відновлення вам потрібно буде пройти курс фізіотерапії, проте перш за все відпочивайте і ні про що не турбуйтеся. Домовилися? — запитав він, крокуючи до дверей.

Що вона могла йому відповісти?

Чоловік приїхав по Дженніфер близько шостої. Медсестри у накрохмалених медичних халатах вишикувалися на першому поверсі, аби попрощатися з нею. Вона все ще була дуже слабкою і ледве трималася на ногах, тому з вдячністю взяла чоловіка за руку, коли він запропонував допомогу.

— Дякую, що потурбувалися про мою дружину. Надішліть, будь ласка, рахунок у мій офіс, — попросив він старшу сестру.

— Раді були допомогти, — відповіла вона, тиснучи йому руку та посміхаючись Дженніфер. — Дуже приємно бачити її на ногах. Ви чудово виглядаєте, пані Стірлінг.

— Я почуваюся... значно краще. Дякую, — відповіла Дженніфер.

На ній було довге кашемірове пальто і маленький капелюшок у тон. Вона попросила, щоб у лікарню їй привезли три комплекти одягу. Вона обрала найбільш непримітний, бо не хотіла привертати до себе зайвої уваги.

Раптом усі підняли очі догори, зі свого кабінету визирнув пан Гаргрівз.

— Моя секретарка щойно сказала, що біля виходу труться папараці, чекають на дівчину Кокрейна, — повідомив лікар. —

Подяка

Кожна частина цієї книги починається зі справжнього останнього листа, емейлу чи іншої форми листування, окрім тих, що містяться в сюжеті.

У більшості випадків вони були люб'язно надані в результаті моїх звернень. Крім того, я прибрала імена адресатів і адресантів кожного раніше не опублікованого повідомлення, щоб захистити невинних (і не таких невинних).

Проте є люди, які допомогли мені зібрати цю переписку і які хотіли б, щоб їх згадали. Тому я хочу подякувати Бріджит Коаді, Сьюзанн Перрі, Кейт Лорд Браун, Дануті Кіан, Луїзі Мак-Кі, Сьюзанн Хірш, Фіоні Вікок, а також усім тим щедрим і добрим людям, які дали мені власні останні листи і побажали залишитися невідомими.

Окрім того, хочу згадати Джанетт Вінтерсон з «Estate of F. Scott Fitzgerald» та команду видавництва «University Press» з Нової Англії за те, що дозволили мені відтворити літературне листування, використане у цій книзі.

Дякую неперевершеній команді видавництва «Hachette»: моєму редактору, Керолін Мейс, а також Франчесці Бест, Єлені Фостіропулос, Люсі Хейл, команді з продажів та грізному коректору Хейзел Орме.

Також висловлюю подяку команді агенції «Curtis Brown», а особливо моєму агентові Шейлі Кроулі. Я вдячна працівникам Газетної бібліотеки у Коліндейлі, де зберігається велика кількість чудових ресурсів для письменників, які прагнуть поринути в інший світ.

Окрема подяка моїм батькам, Джиму Мойесу та Ліззі Сандерс, а також Брайану Сандерсу. А ще письменницькому нотатнику — постійному джерелу підтримки та заохочення.

Окрема подяка моїй сім'ї, Чарльзу, Саскії, Гаррі і Локі.

Літературно-художнє видання

МОЙЄС Джоджо
Останній лист від твого коханого
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Координатор проекту *К. В. Озерова*
Відповідальний за випуск *В. А. Криворотов*
Редактор *І. М. Давидко*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *В. М. Немашкало*

Підписано до друку 10.03.2017. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Adonis». Ум. друк. арк. 21. Наклад 7000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»»
61012, м. Харків, вул. Різдва, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

Мойєс Дж.

М74 Останній лист від твого коханого : роман / Джоджо Мойєс ; пер. з англ. Т. Заволоко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. — 400 с.

ISBN 978-617-12-2719-4

ISBN 978-0-340-96162-9 (англ.)

Зім'ятий аркуш, слова, що линуть від серця: ніжні, пристрасні, ширі... Вони вразили Дженніфер. Після жахливої автокатастрофи вона нічого не могла пригадати: ані обставин аварії, ані рідних, ані чоловіка. А ці рядки пробудили в її душі якусь згадку, і...

Через півстоліття ті самі слова на пожовклому аркуші прочитає журналістка Еллі Говорт. Хто написав цього листа і що сталося з Дженніфер? Розпочинаючи пошуки чужого кохання, Еллі й гадки не мала, що зробила крок назустріч власному.

УДК 821.111
ББК 84(4Вел)

1. Бахмут (Артемівськ), вул. Незалежності, 69 (ТЦ «Азов-Плаза», 2-й поверх), (0627) 44-90-99
2. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 5/13 (колишній універмаг «Дружба», 1-й поверх), (0456) 39-04-68
3. Білгород-Дністровський, вул. Московська, 16-А (ТЦ «Рута-Плаза», 2-й поверх), (04849) 6-07-26
4. Бердянськ, просп. Азовський, 35-А (ТЦ «DEL MAR», 1-й поверх), (06153) 3-48-40
5. Бориспіль, вул. Київський шлях, 10-В (ринок «Зоряний», місце 103), (06153) 3-48-40
6. Вінниця, вул. Паланіна, 1-А (ТЦ «Квартал», 2-й поверх), (0432) 50-88-06
7. Вознесенськ, вул. Снякова, 5-А, (05134) 3-20-19
8. Дніпродзержинськ, просп. Леніна, 57-А (ТЦ «Фуршет», 1-й поверх), (0569) 53-42-26
9. Дніпропетровськ, просп. Дмитра Яворницького, 105 (ТЦ «Сільпо», 2-й поверх), (056) 770-00-55
10. Дніпропетровськ, вул. Калинова, 9-А (ТЦ «Miriada», 1-й поверх), (056) 760-33-30
11. Житомир, вул. Київська, 87 (ТЦ «Вопак», 2-й поверх), (0412) 41-24-85
12. Запоріжжя, просп. Соборний, 58, (061) 787-63-86
13. Запоріжжя, просп. Металургів, 2-Ж (ТЦ «Рекордний», 0-й поверх), (061) 236-86-54
14. Івано-Франківськ, пл. Ринок, 1 (ТЦ «Галерея Н», 0-й поверх), (0342) 72-58-32
15. Ізмаїл, вул. Пушкіна, 47 (ТЦ «Електрон», 2-й поверх), (04841) 6-22-12
16. Ізюм, пл. Діжона Лєнона, 7, (05743) 3-14-72
17. Кам'янець-Подільський, вул. Данила Галицького, 11/3 (ТЦ «Максимум», 2-й поверх), (03849) 6-48-11
18. Київ, вул. Велика Васильківська, 72 (ТЦ «Олімпійський», 3-й поверх), (044) 590-25-76
19. Київ, вул. Райдужна, 15 (ТЦ «Фуршет», 0-й поверх), (044) 540-23-65
20. Київ, вул. Маршала Малиновського, 12-А (ТЦ «Метрополіс», 3-й поверх), (044) 500-62-73
21. Київ, вул. Лукашевича, 15-А (ТЦ «Європорт», 2-й поверх), (044) 461-94-82
22. Київ, вул. Драгоманова, 29 (ТЦ «Центрум», 1-й поверх), (044) 502-18-96
23. Київ, вул. Полудренка, 90/2 (ТЦ «Маяк», 3-й поверх), (044) 361-91-46
24. Кіровоград, пров. Центральний, 3/1 (ТЦ «Плаза», 1-й поверх), (0522) 35-20-55
25. Ковель, бульв. Лесі Українки, 18 (ТЦ «Булвар», 2-й поверх), (03352) 5-21-40
26. Конотоп, вул. Конотопських дивізій, 24-А (ТЦ «Маяк», 2-й поверх), (05447) 6-36-77
27. Краматорськ, вул. Палацова, 23 (ТЦ «Прогрес», 2-й поверх), (0626) 48-97-87
28. Красноармійськ, вул. Свердлова, 148, (06239) 2-00-48
29. Кременчук, вул. Соборна, 15/42 (ТЦ «Мега», 2-й поверх), (0536) 72-97-65
30. Кривий Ріг, просп. Гагаріна, 4 (ТЦ «Плаза-2», 2-й поверх), (056) 409-81-09
31. Кривий Ріг, вул. Ватутіна, 39-А, (056) 409-60-75
32. Лисичанськ, просп. Перемоги, 117 (ТЦ «Лімон», 2-й поверх), (067) 570-61-62
33. Лубни, пл. Ярмаковца, 30-А (ТЦ АТБ), (05361) 7-17-10
34. Луцьк, вул. Лесі Українки, 53 (ТЦ «Галерея Центр», цокольний поверх), (0332) 78-35-08
35. Львів, вул. Братів Рогатинців, 15, (032) 235-50-12
36. Львів, вул. Городоцька, 179 (ТЦ «Скряня», 2-й поверх), (032) 298-88-07
37. Маріуполь, просп. Металургів, 64 (ТЦ «Єлизавета», 1-й поверх), (06229) 41-27-71
38. Мелітополь, просп. Богдана Хмельницького, 24 (ТЦ «Пасаж», 2-й поверх), (0619) 44-83-49
39. Миргород, вул. Гоголя, 147 (ТЦ «Мир», 1-й поверх), (05355) 5-06-08
40. Мукачеве, вул. Федорова, 6 (ТЦ ЦУМ)
41. Ніжин, вул. Шевченко, 11-А (ТЦ «Гермес», 2-й поверх), (04631) 90-10-2
42. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 63/2, (0512) 47-58-43
43. Нікополь, просп. Трубиньки, 14 (ТЦ ЦУМ, 1-й поверх), (05662) 2-50-03
44. Нова Каховка, вул. Паризької комуні, 13 (ТЦ «Центральний», колишній «Дитячий світ», 2-й поверх), (05549) 7-96-51
45. Новомосковськ, вул. Радянська, 34 (ТЦ «Сті-Центр», 2-й поверх), (0569) 69-65-79
46. Одеса, вул. Велика Арнаутська, 61, (048) 786-05-88
47. Одеса, вул. Краснова, 17 (орієнтир — пл. Толбухіна), (048) 780-19-84
48. Одеса, просп. Добровольського, 99, (048) 755-04-40
49. Олександрія, просп. Леніна, 77 (ТЦ «Гранд-Плаза», 2-й поверх), (05235) 7-15-50
50. Павлоград, вул. Центральна, 84-А, (057) 752-65-92
51. Первомайськ, вул. Революції, 34, (05161) 7-53-99
52. Полтава, вул. Жовтнева, 50, (0532) 60-60-40
53. Прилуки, вул. Київська, 138 (ТЦ «Фуршет», 2-й поверх), (04637) 3-29-00
54. Рівне, вул. Київська, 67-А (ТЦ «Арена», 2-й поверх), (0362) 64-26-37
55. Селидове, вул. Карла Маркса, 10 (будинок пошту, 2-й поверх), (06237) 7-00-34
56. Слов'янськ, пл. Соборна, 3 (ТЦ «Фокстрот», 2-й поверх), (0626) 62-11-02
57. Суми, вул. Соборна, 42, (0542) 77-17-12
58. Тернопіль, вул. Перля, 3 (ТЦ «Novus», 2-й поверх), (0352) 43-12-76
59. Ужгород, вул. Минайська, 16-Г (ТЦ «Колізей», 2-й поверх), (0312) 67-22-29
60. Умань, вул. Шевченка, 23-А (ТЦ «Сті»), (047) 444-000-6
61. Фастов, вул. Івана Мазепи, 6 (ТЦ «Фуршет», 2-й поверх), (04565) 6-05-11
62. Харків, просп. Маршала Жукова, 3-А, (057) 392-03-43
63. Харків, просп. Гагаріна, 20-А (ТЦ «На Гагаріна», 2-й поверх), (057) 703-44-58
64. Харків, вул. Академіка Павлова, 144-Б (ТЦ «Юмос», 3-й поверх), (057) 720-12-29
65. Харків, вул. Полтавський шлях, 144 (ТБЦ «Компас», 2-й поверх), (057) 720-10-33
66. Херсон, просп. Ушакова, 35-А (ТЦ «Адмірал», 2-й поверх), (0552) 46-00-66
67. Хмельницький, вул. Свободи, 73 (ТЦ «Фуршет», 3-й поверх), (0382) 72-66-51
68. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 26 (ТЦ «Сільпо», 3-й поверх), (0472) 54-04-47
69. Чернівці, просп. Перемоги, 103, (0462) 65-32-31
70. Чернівці, вул. Головна, 10, (0372) 58-72-44
71. Шостка, вул. Карла Маркса, 24 (у відділенні Приватбанку), (05449) 7-37-46

Замовляйте книжки будь-яким зручним способом

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (Life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@bookclub.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@bookclub.ua

Для гуртових клієнтів

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua